

REALIZAM

ISTORIJSKI KONTEKST

- Pedesetih godina 19. veka u Francuskoj se javlja mišljenje da je romantičarsko isticanje osećanja i mašte samo bežanje od stvarnosti.
- U to vreme su u većim gradovima Evrope bile građanske revolucije zbog nezadovoljstva stanovništva.
- Realizam se najprije se proširio u Nemačkoj, i potom uticao na umetnost cele Evrope
- Napredak nauke, industrije i tehnike omogućio je izradu prvih fotografija koje umetnici koriste kao pomoćno sredstvo.

REALIZAM

- Realizam u likovnoj umetnosti je pravac koji teži **postizanju iluzije realnosti.**
- **Smešten je u drugu polovinu XIX veka**
- Cilj realizma je **što vernije prikazivanje oblika ili zbivanja** bez sitnih detalja i teži **za što većom objektivnošću**
- Naglasak je na naturalizmu
- Realizam je angažovana umetnost- “Mi želimo promatrati moderan svet-realan svet”
- **Cilj im je da pokažu savremeni život, a da se ne osvrću se na istoriju, mitologiju, srednji vek...**

Slikarstvo

- Najpoznatiji:
- **Gistav Kurbe** (Gustave Courbet)- Francuska
- **Onore Domije** (*Honoré Daumier*) - Francuska
- **Ilja Rijepin** (*Илья Ефύмович Рёпин;*) - Rusija

GISTAV KURBE

- Prvi slikar realizma
- Socijalista – Pariska komuna (učesnik)
- 1849 – “Tucači kamena”
- 1855 – odbijena dela na svetskoj izložbi, pa je izložio u baraci – nazvao Paviljon realizma
- “Ne mogu slikati anđele, ako ih ne vidim”
- Reljefan namaz – nožem – pastozna faktura

Gustav Courbet slika žanr scene, pejzaže i mrtve prirode i portrete

Gistav Kurbe (Gustave COURBET, 1819-1877)

Kurbe, rođen u Ornanu u porodici imućnih seljaka.

Počeo je da slika oko 1840, u stilu neobaroknog romantizma.

Od 1849 će formulirati ime i program za novi pravac, realizam.

Autoportret (očajnik), 1843-45

Autoportret (ranjenik), 1844-45

Tucači kamena (1849) je prva slika naslikana prema zahtevima realizma.

Na njoj po prvi put na velikom formatu vidimo prikazane skromne, nepoznate ljude na njihovom mukotrpnom poslu.

Štaviše, jedan od njih je očigledno premlad za težak posao koji obavlja, a drugi prestar.

Ovo delo se može smatrati kritikom tadašnjeg sveta rada...

Kurbe, Tucači kamena, 1849

Realizam će često **biti povezivan sa socijalizmom i borbama za prava radnika.**

Na ovoj slici Kurbe prikazuje socijalistu i anarhistu Prudona.

Prudon: «Privatno vlasništvo je krađa »

Kurbe, Pierre-Joseph Prudhon 1853, sa decom, 1865-67

Sledeća Kurbeova slika, *Sahrana u Ornanu*, šokira svojim velikim formatom.

Velika platna su do sada bila rezervisana za istorijske, mitološke i religiozne teme, dovodeći u pitanje ustaljenu hijerarhiju tema.

Reakcije su burne: « **Da li je moguće slikati ovako ružne ljude?** » «Ružno u prirodnoj veličini! ».

Kurbe, Sahrana u Ornanu, 1849, 315x668 cm

Prikazani **obični ljudi iz provincije** i njihov grub nezgrapnan izgled, bez trunke otmenosti.

Naslikan je **sumoran opusteli predeo na groblju** u Ornanu.

Kompozicija zasnovana na narodnoj umetnosti a ne akademskoj.

Slika svedoči o društvenom obredu u kojem se približno poštuju razlike: zvanja, pola i klase.

Kada mu i sledeće delo, okarakterisano kao «vulgarno», biva odbijeno na Svetskoj izložbi 1855, **Kurbe sam organizuje svoju sopstvenu izložbu u prostoru koji će nazvati « Paviljon Realizma ».**

Kurbe, *Unutrašnjost mog ateljea*: 1854-1855, 352x587 cm

Drugo njegovo delo, *Dobar dan gospodine Kurbe*, iako **kritika klasnih odnosa društva njegovog doba**, je međutim izloženo na istoj izložbi.

Dobar dan gospodine Kurbe, (Bonjour, Monsieur Courbet), 1854

Zapazimo međutim da iako je **tema Kurbeovih slika novina**, njegov **način slikanja ostaje tradicionalan...**

Kurbe, Prosejavanje žita, 1854

Kurbe će slikati i pejzaže.

I, naravno, žene...

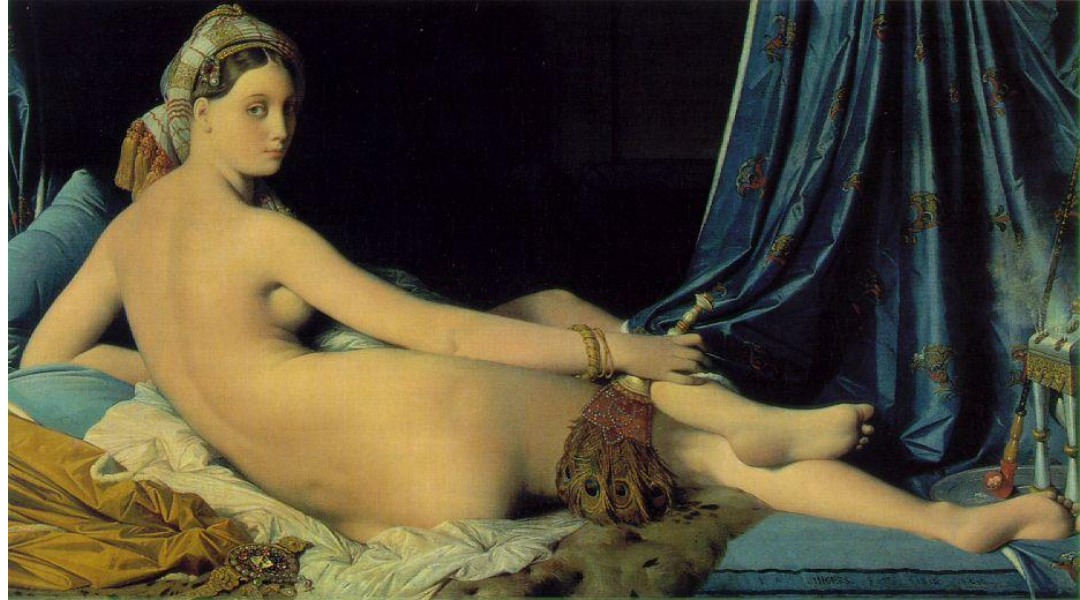
Gustave Courbet, Gospođice na obali Sene, 1856

Ali čak i svoje erotske maštarije...

Gustave Courbet, Žena sa belim čarapama, oko 1861

Neoklasicizam,
romantizam,
realizam...

Ingres, La grande odalisque, 1814

Delacroix, Odalisque, 1827-28

Gustave Courbet, 1866

ONOR DOMIJE

- Najveći karikaturist realiyama
- Radio najviše satire u litografskoj tehnici za pariske novine.
- Njegove slike često govore o političkoj i sudskoj korupciji

Kupe treće klase

- Uhvatio je tipično moderno ljudsko stanje: "usamljenu gomilu"
- Tom svetu zajedničko je jedino putovanje u železničkom vagonu. Iako zbijeni, oni jedan drugog ne primećuju, i svako je sam sa svojim mislima

Uhvatio je tipično moderno ljudsko stanje: "usamljenu gomilu"

Tom svetu zajedničko je jedino putovanje u železničkom vagonu. Iako zbijeni, oni jedni druge ne primećuju, i svako je sam sa svojim mislima.

Gargantua.

Lith. de Daumier.

Gargantua, litografija iz 1831. zbog koje je Daumier završio u zatvoru

Conference de Londres.

Konferencija u Londonu iz 1832.

Les Postes. — Paris. — 1834.

Paris. — 1834.

Pošteni ljudi, litografija iz 1834.

L'Illustration 1887

100 Boulevard des Capucines 1887

... Ah! ça mais ils n'ont plus l'air de s'occuper de moi du tout!

ILJA RJEPIŃ

Njegovi realistiĉki radovi pokazivali su veliku psihološku dubinu i pokazivali su napetosti unutar postojećeg poretka.

U Sovjetskom Savezu dvadesetih i tridesetih godina dvadesetog veka njegovi radovi su predstavljeni kao progresivni model kako trebaju slikati ostali slikari toj oblasti.

Slika pokazuje različite klase i napetosti među njima postavljene u kontekst tradicionalnog verskog obreda.

Svi na slici su **ujedinjeni u laganom, ali neprekidnom kretanju napred.**

Uskršnja procesija u Kurskoj guberniji (1880 — 1883)

Slika pokazuje užasnutog Ivana Groznog, koji grli svoga sina, koji umire, a koga je on pre toga smrtno ranio u nekontrolisanom besu.

Ivan Grozni i njegov sin

NAJBITNIJE - REALIZAM

Udaljavanje od problema svog društva i vremena će diskreditovati i romantizam i neoklasicizam, i **utrți put** novom umetničkom pravcu druge polovine XIX veka: radi se o **Realizmu...**

Najznačajniji predstavnik, onaj koji je formulisao ime i program je francuski umetnik **Gustav Kurbe** (1819-1877).

Realizam šokira jer Kurbe koristi velike formate platna, dotad rezervisana za istorijske, mitološke, religiozne scene, za prikaze skromnih, običnih ljudi toga doba, u njihovim svakodnevnim aktivnostima.

Njegove slike se smatraju ružnim i vulgarnim...

Realizam će bit povezivan sa socijalističkim idejama i borbama za prava radnika. Kurbe, revolucionaran u svojim temama, ipak ostaje tradicionalan u svom načinu slijanja.

Realizam i impresionizam

- Odlazak iz grada i slikanje u prirodi slikara barbizonske škole, u kombinaciji sa Kurbeovom socijalnom svešću i svešću o problemima društva i vremena u kome je živeo, će biti osnov za nastanak još jednog značajnog pokreta kraja XIX veka: radi se o impresionizmu...